

Een kwart van de verkeersdoden op onze wegen is ouder dan 65 jaar.

1 oktober is de 'Internationale dag van de ouderen'

10 jaar geleden was één verkeersdode op 6 in ons land een senior, vandaag gaat het om 1 persoon op 4. Per afgelegde kilometer is het risico om zwaargewond te geraken of te sterven 4 keer hoger voor oudere personen in vergelijking met alle andere weggebruikers. Een derde van de zware auto-ongevallen met iemand boven de 65 jaar wordt veroorzaakt door een medisch probleem: hartinfarct, flauwvallen door een te laag bloedsuikergehalte, desoriëntatie, etc. Deze cijfers komen uit een nieuw rapport van Vias institute dat gepubliceerd wordt op de 'Internationale dag van de ouderen'. Van nu tot 2050 zal het aandeel senioren in onze bevolking verdubbelen. Het is dus nodig dat er maatregelen genomen worden om hen veilig aan het verkeer te laten deelnemen.

Sinds 2008 is het aandeel senioren die omkomen in het verkeer gevoelig gestegen. Toen ging het om 1 op 6 verkeersdoden (16%), momenteel gaat het over 1 verkeersdode op 4 (25%). In 2017 kwamen zo 151 personen ouder dan 65 jaar om het leven.

Senioren met de wagen hebben een verhoogd risico om gewond te raken of te sterven in een ongeval, zeker als ze ouder zijn dan 75 jaar. Per afgelegde kilometer is hun risico 4 keer hoger dan dat van een gemiddelde autobestuurder. Het risico is even groot als dat voor bestuurders tussen 18 en 24 jaar. Daar staat tegenover dat het risico om iemand anders zwaar te verwonden veel lager is voor senioren dan voor jongeren.

Het verhoogd risico bij oudere weggebruikers is vooral te wijten aan hun verhoogde kwetsbaarheid. Bij oudere mensen breken de botten gemakkelijker en verwondingen genezen moeilijker. Een derde van de zware ongevallen met een autobestuurder boven de 65 jaar wordt daarentegen veroorzaakt door een medisch probleem: hartinfarct, flauwvallen door een te laag bloedsuikergehalte, desoriëntatie, etc.

Karakteristieken van een ongeval met senioren

Veel gewonden op een kruispunt

Bij 1 op 3 senioren die gewond raken, is dat in een ongeval op een kruispunt (35%). Voor de gehele bevolking gaat het over 1 ongeval op 5 (20%). Vooral op kruispunten met voorrangsborden kennen senioren problemen: ze moeten alert zijn voor verschillende weggebruikers op hetzelfde moment, goed hun snelheid inschatten en snel reageren. Die vaardigheden zijn soms afgenomen en maken deze situaties potentieel gevaarlijk voor hen. Vooral links afslaan is een specifiek probleem.

Vrouwen meer betrokken

Het aandeel van de gewonde mannen na een ongeval ligt binnen de hele bevolking hoger dan bij de vrouwen. De percentages gewonde mannen en vrouwen in het verkeer bij de 65-plussers lopen echter wel gelijk, beiden zijn goed voor 50% van de slachtoffers. Bij de doden is 75% van alle verkeersdoden een man, bij de senioren gaat het over 62%.

Fietsers en voetgangers het vaakst betrokken

Bij de senioren is het aandeel van de voetgangers en de fietsers bij de dodelijke verkeersslachtoffers bijna twee keer zo hoog dan wanneer we dat over alle leeftijden samen bekijken. De voetgangers en de fietsers maken bijna 60% uit van de slachtoffers bij de senioren. Dat valt te verklaren doordat senioren zich eerder te voet en minder als automobilist verplaatsen.

Minder ongevallen tijdens het spitsuur

Tijdens de week is de piek van de ongevallen met senioren later op de ochtend en vroeger op de middag dan voor de rest van de bevolking. Dat komt omdat de senioren proberen de filetijden te omzeilen door 's morgens later te vertrekken en 's avonds eerder terug te keren. De senioren zijn bovendien minder betrokken in nachtelijke ongevallen, vooral in het weekend.

Maatregelen die genomen moeten worden

Maatregelen op verschillende domeinen kunnen genomen worden om de verkeersveiligheid te verbeteren. Op het vlak van infrastructuur is het belangrijk dat de kruispunten overzichtelijk zijn aangelegd (vb duidelijke signalisatie ruim op voorhand, conflictvrije lichtenregeling voor links-afslaand verkeer, bij oversteekplaatsen over een brede rijweg de mogelijkheid voorzien voor midden eilandjes waar voetgangers veilig kunnen wachten, etc)

Op het gebied van de voertuigen moeten enkele elementen gestimuleerd worden bij senioren wanneer ze een wagen kopen: automatische versnellingsbak, antibotssystemen, dodehoekdetectie, en time-gap-assistent (systeem dat bij het links afslaan aangeeft of men voldoende tijd heeft om nog voor de tegenligger het manoeuvre uit te voeren, etc.). Belangrijk is dat de ouderen voldoende uitleg en vorming krijgen om deze systemen goed te kunnen gebruiken.

Wat de rijgeschiktheid betreft, heeft onderzoek aangetoond dat een verplichte medische screening vanaf een bepaalde leeftijd de verkeersveiligheid niet noodzakelijk verbetert. Vias institute is dus geen voorstander van zo'n verplichte screening. Het is niet alleen een stigmatiserende maatregel, maar veroudering is bovendien een persoonlijk proces. Sommige gaan al achteruit vanaf de leeftijd van 50 jaar terwijl andere nog in blakende gezondheid verkeren op hun 75ste.

We kunnen ons wel inbeelden dat bij de vernieuwing van het rijbewijs, wat momenteel een strikt administratieve procedure is, er een rijgeschiktheidsevaluatie volgt door de huisarts. Zo is er een medische screening doorheen heel de carrière van de automobilist en niet alleen vanaf een bepaalde leeftijd.

Conclusie

We worden steeds ouder en de babyboomgeneratie van vlak na de oorlog is de meest gezonde generatie senioren die er ooit was. Tussen 2017 en 2050 zal het aandeel mensen dat ouder wordt dan 60 jaar verdubbelen. In de huidige samenleving spelen senioren een steeds actievere rol. Het is daarom belangrijk om een duurzame en veilige mobiliteit te garanderen. Per afgelegde kilometer, is hun risico om gewond te raken of te sterven immers 4x zo hoog dan het gemiddelde. Ze hebben zo een even groot risico als bestuurders tussen 18 en 24 jaar. Daarentegen is hun risico om iemand te verwonden lager voor senioren dan voor de jongeren. Kortom, ze zijn eerder zelf in gevaar dan dat ze anderen in gevaar brengen.

Contactpersoon:

Stef Willems, woordvoerder Vias : 0473/85.59.44.